

HRVATSKA GLAGOLJICA

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice
godišće IV | broj 37 | prosinac 2018.

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Sličica u zaglavlju donosi naslovnicu drugog broja elektroničkog časopisa za književnost i kulturu *Kvaka*, s nazivom časopisa ispisanim glagoljicom.

Osvrt na minule događaje

Prošao je i *Mjesec hrvatske knjige*, posvećen kulturnoj baštini, s glagoljicom kao središnjom temom. Međutim, za Društvo prijatelja glagoljice *Mjesec hrvatske knjige* protegnut će se i u prosinac. Navodimo aktivnosti članova i prijatelja Društva tijekom studenoga, kao i ostala događanja na tom planu.

Predzadnji dan listopada donio je povijesni događaj za Društvo: predsjednik Društva održao je predavanje u knjižnici Augusta Cesarca, u Šubićevoj ulici kod *Kvatrića*, a tom je prilikom predstavljen trodimenzionalni otisak glagoljičkog fonta autora g. Filipa Cvitića. Rezultat je bio fantastičan, na radost djece osnovnoškolskog uzrasta koja su prisustvovala predavanju, među kojima je bilo i desetak slijepih učenika, kao i sviju nas. Trodimenzionalni otisak je napravio g. Tomislav Silić, mag. bibliotekarstva zaposlen u navedenoj knjižnici. Slova su visoka 3cm, debljine oko dva milimetra, sive boje i iznenađujuće su čvrsta. Zbog svoje dekorativnosti mogla bi se stavljati i na odjeću poput broša. Zahvaljujemo članu Društva, g. Cvitiću, na dopuštenju uporabe njegova fonta, kao i našem prijatelju Tomislavu Siliću koji je tijekom zadnja dva mjeseca strpljivo eksperimentirao s trodimenzionalnom tehnikom.

Međutim, ova priča ima i nastavak: ideja da trodimenzionalni otisci glagoljičkih slova budu darovani Knjižnici za slijepe u Šenoinoj ulici, realizirala se koncem studenoga kada ih je prof. Žubrinić predao ravnateljici Knjižnice, gđi. Jeleni Lešaja. Za potrebe korisnika svako pojedino slovo doći će nalijepljeno na manji svijetli kartončić, s označenom brojčanom i glasovnom vrijednošću te nazivom slova, sve ispisanu brajicom. Dodatno će prof. Žubrinić pripremiti opis tablice glagoljice po Jurju Slovincu, s osnovnim informacijama o njemu što će također biti otisnuto Brailleovim pismom.

Početak studenoga u Rijeci je održana promocija knjige *Putevima Frankopana* koja je nastala u sklopu istoimenoga projekta Primorsko-goranske županije. U knjizi je obuhvaćeno i pitanje glagoljice. Knjiga se ne može nabaviti jer je tiskan mali broj primjeraka, ali se cjeloviti tekst nalazi na mrežnoj adresi <http://frankopani.eu/monografija/>.

U subotu, 3. studenoga prof. Žubrinić otputovao je čak do Ploča, na ušću Neretve, kako bi u Narodnoj knjižnici Ploče održao predavanje s kratkim tečajem glagoljice.

Narednoga dana, u nedjelju, s početkom u 18 sati, mješoviti pjevački zbor *Baščina* Društva prijatelja glagoljice sudjelovao je na glagoljaškoj misi u crkvi sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu. Bio je to prvi nastup Zbora pod ravnanjem novoga umjetničkog voditelja, maestra Miroslava Salopeka, uz pratnju prof. Hvalimire Bledšnjajder na orguljama.

U utorak, 6. studenoga na planu glagoljice vladala je najveća gužva. Rano ujutro rizničarka Društva, gđa. Jasenka Štimac, u knjižnici Medveščak održala je radionicu za djecu. U istoj knjižnici je u 18 sati predavanje pod nazivom *Hrvatska glagoljička baština u kontekstu europske kulture* održao predsjednik Društva, prof. Darko Žubrinić. Za to vrijeme predavanje pod nazivom *Priča o prvom i posljednjem hrvatsko-glagoljskom tiskanom misalu* održala je u knjižnici Dubrava tajnica Društva, Mirna Lipovac. U 19 sati je u prostoru Matice hrvatske u predavanju nazvanom *Glagoljica u novoj ulozi: izazovi pred njezin izvoz na svjetsko tržište*, dr. sc. Filip Cvitić govorio o iskustvu stečenom u radu na projektu *Fabula Croatica* i predstavio *Fabula shop - eCommerce* platformu na kojoj kupci imaju pristup suvenirima kojima se promiče kulturna baština Hrvatske.

Vrhunac večeri bilo je otvorenje velike izložbe *Hrvatska glagoljica* koje je održano u predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Izložba je postavljena u okviru obilježavanja Europske godine kulturne baštine, a ostaje otvorena do 15. prosinca.

Istoga dana u Zadru je u sklopu *Dana otvorenih vrata HAZU* (Zavod za povijesne znanosti) održano predavanje i radionica *Uvod u glagoljicu - izrada straničnika s glagoljskim slovima* koje su vodile dr. sc. Grozdana Franov-Živković i Danijela Deković, prof.

U srijedu, 7. studenoga počasna članica DPG-a, dr. sc. Marica Čunčić, u Gradskoj knjižnici Velika Gorica, Središnjem odjelu za odrasle, održala je vrlo posjećeno predavanje o postanku glagoljice prema rezultatima vlastitih istraživanja. Na temelju istraživanja je u glagoljsku analitičku paleografiju uvela trokutastu glagoljicu, kao stariju od oble za koju se do tada smatralo da je najstarija.

Četvrtak, 8. studenoga donio je dva predavanja: u 18. sati u Gradskoj knjižnici *Juraj Šižgorić* u Šibeniku član Društva, dr. Vladimir Lučev održao je predavanje *Glagoljica: nastanak, nestajanje i baština*. Slušateljstvo je sačinjavao jedan 8. razred osnovne škole Faust Vrančić iz Šibenika i nekolicina odraslih osoba, a imali su priliku prelistati pretisak Misala iz 1483. godine i Glagoljske početnice iz 1527. godine.

U isto vrijeme tajnica Društva je sedmašima zagrebačke OŠ Petar Zrinski održala predavanje i ispričala priču o dva misala, kao i dva dana ranije, a i njezini slušači imali su prilike razgledati i prelistati pretisak Misala iz 1483. godine kao i izvorni primjerak tzv. *Vajsovog misala* iz 1927. godine.

Još jednom smo se družili s dr. sc. Maricom Čunčić koja je u srijedu, 14. studenoga na redovitoj mjesečnoj tribini Društva u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu održala predavanje na temu *Glagoljska paleografija i postanak glagoljice*. U punih 25 godina postojanja Društva prijatelja glagoljice održano je preko 260 tribina, a ovo je bila čak deveta na kojoj je izlaganje imala gospođa Čunčić, koja je također i počasna članica Društva. Osvrt na održano predavanje iz pera Mirne Lipovac objavilo je *Hrvatsko slovo* u broju od 23. studenoga. Zanimljiv intervju s gospođom Čunčić možete poslušati na poveznici: <https://www.youtube.com/watch?v=-2FG1ZR0nyQ&t=499s>.

Kruna svih aktivnosti povodom Mjeseca hrvatske knjige bio je *Tečaj glagoljice* u NSK-u koji je predsjednik Društva održao tijekom četiri uzastopna dana, od ponedjeljka 12. studenog, do četvrtka 15. studenog, u ukupnom trajanju od osam sati. Tečaj je bio besplatan i namijenjen svim uzrastima. Temeljio se na početnici Jurja Slovinca (+1416.), hrvatskog glagoljaša, studenta i profesora na pariškoj Sorboni koji je ušao i u povijest francuske književnosti. Dvadesetak polaznika je (na)učilo uglatu glagoljicu, brojeve u glagoljici, glagoljičke spojenice i neke elemente hrvatskoga crkvenoslavenskog jezika (ilustrirane glagoljaškim Očenašem), a u zadnjem dijelu tečaja obrađeni su primjeri iz hrvatske književnosti i pravnih dokumenata pisanih kurzivnom glagoljicom. Moderatorica tečaja bila je knjižničarka NSK i članica našega Društva, gđa. Ana Rubić.

Nakon toga je prof. Žubrinić održao još dva predavanja na temu hrvatske glagoljaške baštine u kontekstu europske kulture, i to 20. studenoga u Općinskoj knjižnici u Bistri te 27. studenoga u školskoj knjižnici Gimnazije Sesvete.

Član Društva, g. Milan Paun, održao je 27. studenoga predavanje u Nadbiskupijskoj knjižnici u Đakovu pod nazivom *Glagoljica u Slavoniji*.

Povodom 1150. godišnjice dolaska sv. Konstantina Ćirila i Metoda u Rim, papina blagoslova njihove misije među Slavenima i slavenskih bogoslužnih knjiga, u utorak, 13. studenoga je u Rimu održan međunarodni simpozij i otvorena je izložba *Bogu na svom jeziku: rimska liturgija na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku i na glagoljici* u organizaciji Staroslavenskog instituta iz Zagreba i Veleposlanstva Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici.

Cilj simpozija bio je podsjetiti europsku javnost na posebnost hrvatskoglagoljske baštine u njezinu ćirilometodskom (istočnom) i rimsko-latinskom (zapadnom) kontekstu. Posebnost se očituje i u tome što su Hrvati stoljećima prije ostatka zapadne, rimokatoličke Europe, Bogu mogli govoriti na jeziku koji nije bio latinski, a liturgijske i druge knjige pisali su i tiskali na pismu koje nije bilo latinica. Zbog toga su hrvatski crkvenoslavenski jezik i uglata, tj. hrvatska glagoljica ne samo hrvatska, nego i dragocjena europska kulturna baština iz razdoblja prije 2. vatikanskoga sabora (20. stoljeće), nakon kojega je za cijeli svijet odobrena liturgija na narodnim jezicima. Izložba je otvorena u Muzeju Bazilike sv. Marije Velike (Piazza di S. Maria Maggiore) koju autorski potpisuju znanstvenici Staroslavenskoga instituta: Ivan Botica, Kristijan Kuhar i Sandra Požar. Izložba je bila otvorena do 30. studenoga.

Narednog dana, na općoj audijenciji, papa Franjo je od ravnateljice Staroslavenskog instituta Vide Vukoje i znanstvene savjetnice Vesne Badurine Stipčević primio na dar najnovije izdanje Staroslavenskoga instituta: hrvatskoglagoljski *II. beramski brevijar*.

Naš član iz Prvić Šepurina, mjesta na otoku Prviću, vlasnik OPG-a, g. Mario Šmit s ostalim članovima obitelji i ove je godine sudjelovao na tradicionalnom predbožićnom sajmu otočnih proizvoda koji se održavao na glavnom zagrebačkom trgu. Na sajmu su bili predstavljeni proizvodi koji se rade uglavnom u malim serijama i potječu s ograničenih otočnih lokaliteta, a zajedničko im je što zadovoljavaju kriterije izvrsnosti, izvornosti i tradicije: kolači, rakije, liker, med, maslinovo ulje, prirodni kozmetički preparati, nakit i ostalo. Obitelj Šmit ima nekoliko proizvoda za koje su već osvajali nagrade, a mnogi proizvodi imaju i glagoljicom ispisan naziv. Kupci im se iz godine u godinu vraćaju zbog kvalitete, a tri gospođe su bez razmišljanja kupile maslinovo ulje upravo zbog glagoljice na etiketi.

14. studenoga navršilo se 180. godina od rođenja Augusta Šenoa. U povodu te obljetnice udruga *Svi naši Šenoa* i muzej *Kuća Šenoa* iz Zagreba organiziraju *Dane Augusta Šenoa* koji će trajati do 13. prosinca, dana kada je 1881. znameniti književnik preminuo. Manje je poznato da je Šenoa izvrsno poznavao i volio hrvatsku glagoljicu, a u njegovoj ostavštini pronađena je i veća zbirka vlastoručno ispisanih glagoljskih dokumenata. Ljubitelji Šenoa i glagoljice mogu pročitati roman *Čuvaj se senjske ruke* na

poveznici http://www.croatianhistory.net/etf/senoa_csr01.html koji je na mrežne stanice na glagoljici prije tri godine postavio prof. Žubrinić.

Nasmijali smo se u nedjelju, 18. studenoga: na Radio Sljemenu bila je najavljena polusatna emisija *Glagoljica od Slavonije i Like do Baške*. Glas se brzo proširio i članovi Društva su se uzajamno obavještavali o tome kako bi poslušali emisiju. Dvoje *najvećih štrebera* se i ozbiljnije pripremlilo: prof. Žubrinić je uzeo olovku i papir kako bi zabilježio neki novi podatak, a Mirna Lipovac je čak snimala emisiju. Smijeh je uslijedio kada se nakon kratkog uvoda autorice emisije shvatilo da je gost emisije upravo prof. Žubrinić. Bio je to razgovor snimljen prije nekoliko godina koji je ponovno emitiran.

Tužna vijest

Nakon kratke i teške bolesti preminuo je dugogodišnji član zbora *Baščina*, izvrstan tenor i glazbenik, g. Ivo Sekula. Sućut izražavam njegovoj sestri Veri, također članici zbora i njegovoj obitelji.

Najava predstojećih događanja

Pozivamo vas na četvrtu tribinu iz ciklusa *Hrvatska glagoljaška baština* u srijedu, 12. prosinca, u 19 sati u Nadbiskupijski pastoralni institut u Zagrebu, Kaptol 29a. Mr. sc. Orietta Lubiana održat će predavanje o 50. obljetnici stalne kulturno-povijesne izložbe *Glagoljica* u Sveučilišnoj knjižnici u Rijeci. Obilježavanje te obljetnice upravo je u tijeku.

Ne propustite još jedan nastup MPZ-a *Baščina*. Zbor će sudjelovati u glagoljaškoj misi (misi na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku) u nedjelju, 9. prosinca u crkvi sv. Franje Ksaverskoga, Jandrićeva 21 u Zagrebu, s početkom u 18 sati, pod ravnanjem maestra Miroslava Salopeka i uz orguljašku pratnju maestre Hvalimire Bledšnjader.

Upravo smo dobili potvrdu za održavanje adventskog koncerta zbora *Baščina* u subotu, 22. prosinca, u 20 sati na pozornici na Trgu bana Jelačića. Na vrhuncu adventskog slavlja i gradske vreve, u izvrsnom terminu, pridružimo se koncertu i najjačim pljeskom iz publike pozdravimo Zbor, glazbenu perjanicu našega Društva.

S posebnim veseljem javljamo da će početkom prosinca svjetlo dana ugledati novi, 19. broj godišnjaka Društva, časopis *Baščina*. Časopis se može nabaviti prije i poslije svake mjesečne tribine, a također se može naručiti e-mailom. Časopis košta 30 kn. Za slanje poštom unutar Hrvatske cijena časopisa s poštarinom je 44 kn, odnosno 125 kn ako se šalje u neku od europskih država.

Do idućeg broja, početkom siječnja 2019. godine, srdačno vas pozdravlja Uredništvo *Novosti*, zahvaljujući vam što ste nas pratili iz mjeseca u mjesec. Želimo vam blagoslovljen Božić i svako dobro u novoj godini.

Osmijeh za kraj

Donosimo crtani humor iz najnovijeg *Vijenca*, dvotjednika Matice hrvatske.

Do idućeg broja srdačno vas pozdravlja Uredništvo *Novosti*, želeći Vam mir i dobro.

IMPRESSUM

ՀԱՅԵՐԻ ՄԱՐՄԻՆՈՎ Mirna Lipovac, urednica

ԳԼԳՈԼՅԱՆ ԱԼԵՆ Alen Milković, prof., lektor

ԾԵՐԵԶ

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE

E-adresa: drustvoprijateljglagoljice@gmail.com

ԾԵՐԵՅԱԾԵՍԱՅ ԲՆՃԱԿԻՒԹՅԱՄԻՒՐԻ ԿԱՄԻՏԵՅԱՄԻՐՔՎՈ

Web adresa: <http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html>